

Giejh saemijste eekesne
Mestun/Medstugan, Ååren
tjeltesne, Jiemhten leenesse

Ewa Ljungdahl

Malin Ståhl lea rapportem
dängkome

GÏEJH SAEMIJSTE EEKESNE MESTUN/MEDSTUGAN, Ååren tjieltesne, Jïemhten leenesne

Ewa Ljungdahl 2018-10-28

DUEKIE

Suehpeden 2018 tjihepije Malin Ståhl stipeendem sielskeste Hushållningssällskapet Jïemhten leenesne åadtjoeji, guessine eekesne Mestun/Medstugan årrodh. Dellie Malin dan suehpeden aktem våhkoem eekesne Mestun jillie Jïemhtesne årroeji. Altese tjihepijen barkoe dovne sijien nommen jïh tearmi bijre goh kultuvre-aerpie, mejtie kultuvre-aerpie monnehke, man vyörtegsdah hierarkijh jïh monumeenth mah gååvnesieh. Mojhtesh mejtie bollesne damta jïh guktie bolle aktem sijjiem damta daennie barkose vihkeles sjïdtin, maam ussjede gosse jeahta *mov eatneme*, jïh åssjalommesh aevies eatnemen bijre jïh giejide saemien kultuvre-eatnamistie.

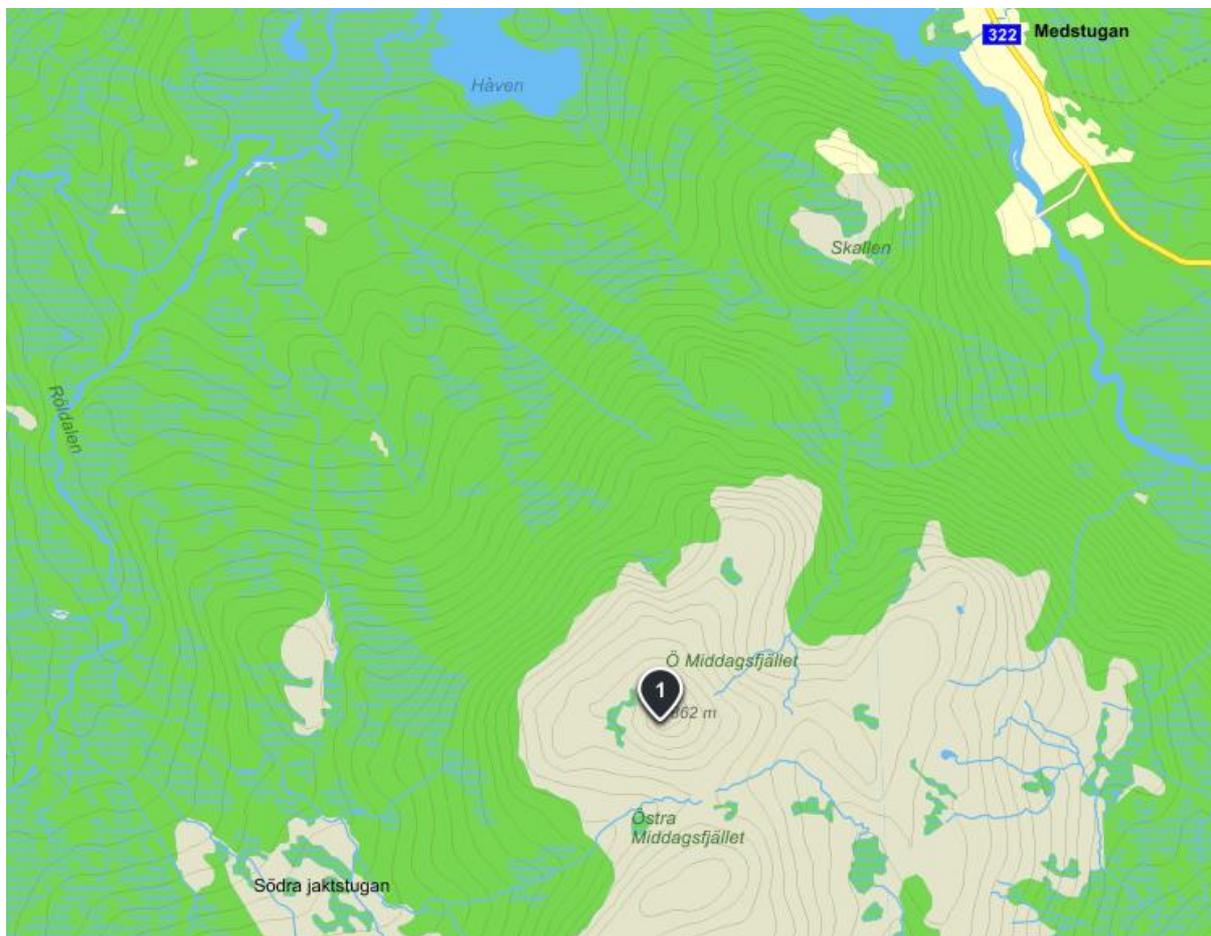
Eeke Mestun Ååren såaknesne dennie saemien kultuvre-eatnamisnie gusnie bovtsh gellie tjuetie jaepieh gååteme. Ihke daajreme båatsoe daesnie dovletjistie orreme ij leah dejtie saemien kultuvre-mojhtesidie daennie dajvesne goerehtalleme jïh dejtie registerasse dovletje mojhtesidie tjaalasovveme (fornminnesregistret FMIS), jïh saemien nommh jïh jeatjah saemien veasoeh ij leah naan åehpies kaarthine gååvnesh. Dannasinie Malinen prosjeektesne vihkeles sjïdti dejtie kultuvre-mojhtesidie ohtsedidh jïh vihtesjidh aktene sijjesne maam veeljin dennie Mestun dajvesne. Jan Persson Njaarken sijteste, gïen fuelhkie jïh lihemes sliekth daebpede, lij dajvine åehpies lea dejtie mojhtesidie ohtsedamme jïh vihtesjamme arkeolååken ektine Ewa Ljungdahl, gie guhkiem barkeme saemien kultvredajvide vihtesjidh. Jïemhten leenenståvroe daam golmejaapetje prosjeektem beetnehvierhtiejgumie dåårjeme saemien kultuvre-aerpiem vihtesjidh.

Beavnere dehtie dajveste mejtie Luvlie Gaskelaantesne goerehtalleme, Giérthåelkie Nöörjesne. Guvvie Malin Ståhl.

GOEREHTALLEMEDAJVE JÏH BARKOE DENNIE DAJVESNE

Gosse goerehtalleminie eelkin sjehteles dajvem Luvlie Gaskelaantesne veeljin noerhtejillie gietjien baahkojne, Åarjel Jaktstugan luvhtie dan Röövredaelien johken gåajkoe. Daam dajvem veeljin dannasinie saemieh aerebe sårneme gusnie giedtie-aevjieh jÏh gåetiesijjieh. Dajvesne vaartoeh, giemsedh jÏh vesnjeske durrie jÏh pluevieh. Göökte biejjieh daesnie vaadtsehtjin snaltjen 30. biejjien jÏh skïereden 18. biejjien 2018. Malin Ståhl, Jan Persson jÏh Ewa Ljungdahl meatan jÏh skïereden 18. biejjien aaj Anna Skielta dehtie Skæhkeren sijteste meatan. Barkoem dajvesne seammalaakan darjoejin guktie mojhtesidie dovletjistie ohtsedin jáartasonden viehkine. Dah mojhtesh maam gaavnin GPS viehkine tjaalasovvin. Gaajkhk mojhtesh maam gaavnin tjaatsegen læstosne bæjhkoehtamme.

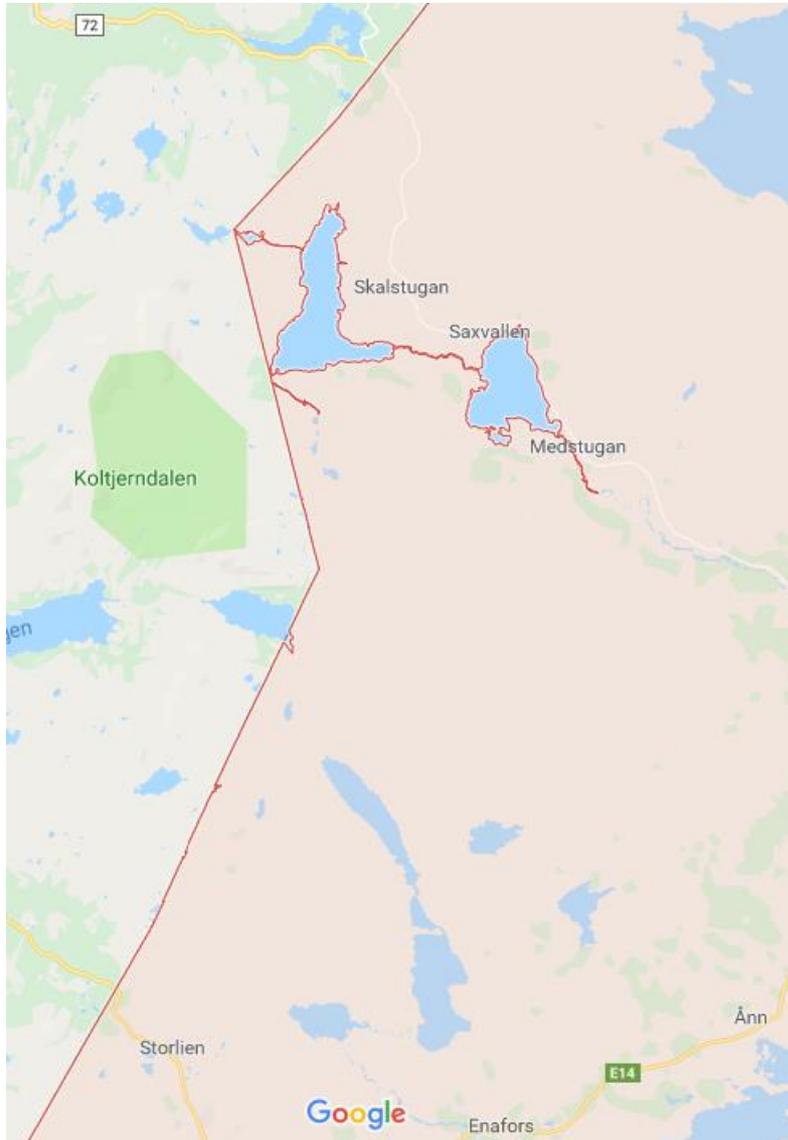

Goerehtallemedajve Åarjel Jaktstugan luvhtie dan Röövredaelien johken gåajkoe.

BÅATSOE

Båatsoen raedteste ij dihte Gaskelaante/Mestun dajve barre aktegs gåatomelaante, men sagke stuerebe dajvem gåatomelaantide nuhtjeme. Gaskelaante akte gåatomelaante stuerebe gåatomedajveste mij Gaskelaanten båatsoesijtese Nöörjeste jaksa jÏh dam Gaskelaantem loksese Renfjällen gåajkoe Sveerjesne gusnie dovne nöörjen jÏh sveerjen

saemieh sijen bovtsigujmie gáatohtamme dovletje aejkeste. Ij naan iemie raasth laanti gaskemsh gáávnes, juktie bovts j'ih reajnoemaennieh raastem maahteme gáatomen gaavhtan restiedidh guktie sijhtin. Saemieh sveerjen raedtesne dajvem lahtestieh Skalstugefjäll, men aaj nommh goh Middagsfjäll j'ih Gaskelaante, dihte laante mij gaskem. Daennie reektesisnie dajvem lahtestibie Skalstugefjäll.

DAJVEN HISTORIJE

Nöörjengeajnoe

Akte bääries geajnoe Duveden j'ih Verdaelien gaskem, Nöörjengeajnoe, dan Skalstugefjällen noerhtejillie raedtien mietie juhtieji. Olaus Magnus jaepien 1555, geajnoem neebneme, men geajnoe joe dellie naa bääries. Nöörjengeajnoen mietie golme gáetie sveerjen raedtesne gáávnesieh gusnie meehtin tjaangedh j'ih liegkedidh; Stalltjärnstugan, Medstugan j'ih

Skalstugan mahte akte jih bielie mijlh dej gaskemsh jih dennie nöörjen raedtesne jis Suulstugan. Fierhtene gåetesne akte almetje man diedte vaaksjodh guktie gåetieluhpieh jih tjaetsie dejtie feelijidie gååvnesieh jih guktie gåetine bijvele.

Skalstugan, Medstugan jih Stalljärnsstugan äro gårdar utan åkerbruk, inrättade till hviloställen för resande till och från Norige. De hafva tillsammans en Kanna Korn af varje Bonde i Jemteland; för att holla stugor och stallrum, ved och vatten är de, som resa denna vägen Fale Burman altese soptsesisnie tjeeli, gosse jaepine 1793-1802 desnie fielesti. Jaepien 1835 daah gåetieh tjehtjeregåetine sjidtin mej diedte hierkieh feelijidie hööldedh. Medstugan lij dihte stööremes tjehtjeregåetie gusnie sijjeh gellie tjuetie hierkide, jih sån dihte bäärasommes liegkedimmiegåetie, kanne gaskeaalteristie. Jaepien 1835 dihte "orre" nöörjengeajnoe rihpesovvi man nomme Karl-Johansvägen, gånka Karl XIV Johan nommeste. Men gosse ruevtiegeajnoem jaepien 1882 Storlien baaktoe Nöörjese bigkin, Karl-Johansvägen ij vielie dan vihkeles sjidti, jih ij inhtse gosse geajnoe Storlien baaktoe 1850-jaepine bigkesovvi. (Järnfeldt – Carlsson 1988).

Spædtjoe Medstugan

Jaepien 1777 jåartagærjesne Olof Jonsson spædtjesne Medstugan tjaalasovveme (Larsson 1973-75). Spædtjese aaj göökte sieterh Medstugejaevrien raakte åarjelen; Lillbondvallen jih Storbondvallen (Karta Medstugenybyggets inägör 1796).

Medstugan jåartaburrine jih mejerije

Gosse Gosse tjehtjeregåetie Medstugan orriji akte åesiesmaennie Carl Fredrik Liljevalch (1837-1909) Stuehkeste gaartenem Medstugan öösti, dan gaertienasse aaj vijrenohke gusnie muvhtem dajvem Gaskelaanteste. Jaepine 1896-97 aktem dovres sjiere gåetiem tjehtjeregåetien lihke vijrije guesside tseegki. Liljevalch tryjjedi gosse åadtjoeji vijredh jih gööldedh men tuhtji kluhterh jih mejerije aaj mij joem mejnie sijhti giehtelidh, jih jaepine 1905-08 stoere jåartaburriem tseegki, ientjh jih dijtjh kroehkesovvin vijrijegåetien lihke. Jåartaburrien lissine aaj mejerijem tseegki. Ij gujht Liljevalch oktegimsie dagkerh åssjalommesigujmie dej vaeriej bijre Storlien jih Skalstugan gaskoeh; vaeriemejerijh dovne Visjön lihke, jih vijremegåetieh gellene lehkesne tseegkesovvin gosse vijrenohke doekelgi. Rensjösätern, Skalstugan jih Stalljärnsstugan Leah muvhtijste dejstie (Järnfeldt – Carlsson 1988).

SAEMIEN HISTORIJE

Dej beeli *Undersåkers lappmark* nomme gaajhkide såaknide Undersåker, Åre, Kall jih Offerdal.

Tjaaleldh soptsesh

Ij man gellie tjaaleldh soptsesh saemiej bijre saemijste vårhkojne gååvnesh. Dan åvteste

saemiengïele tjaaleldh giële naan orre, juktie"jïjtj" saemien vâarhkoeh eah dellie gâåvnesh. Gosse saemide vâarhkohne gaavnh lij dellie gosse kraannaigujmie ektine noerhtelaantine gaavnesjin gosse skaehtiem maeksedh, gærhkoegærjine jïh dåapmoegærjine. Jïh dellie saemide dehtie stoereseabradahken åssjalommesistie buerkiestin.

Akte aareh soptsese vâarhkoste saemiej bijre Skalstugedajveste jâartagærjesne Jïemhtesne jaepien 1649 gaavna, gusnie aktem skaehtievaeriem *Kaal Sochn Sulfiäl* (Sulfjället i Kalls socken) neebneme. Historihkere K.B. Wiklund ussjedi mejtie daate skaehtievaerie lij sijjesne Kall, jallh mejtie lij sijjie Suulstuen Nöörjesne? Aaj ussjede mejtie saemide liëgkedimmiegâeteste Jaksesne stirrelgöötin. Wiklund soptsese dihte dajve noerhtelistie Skæhkaristie jïh Sâakese-Åårevaeride åarjese gohtjesovvi Gaskelaante, laante gaske (Wiklund 1928). Gustaf von Duben jaepien 1873 aaj soptsese *lapska sagor omtala äfven öfre delen af Herjedalen och Jämtland samt näralliggande fjällströcker af Throndhjems amt såsom ett käska-ättnam (mellanland), hvilket ödelades på folk genom digerdöden, kokketahk (kräksjukan)* (Zachrisson 1997).

Jeatjah gaaltijh aaj soptsese hearra Kallen sâaknesne dan rahkan 6. biejjien jaepien 1665 saemien nyjsenæjjam Gunill Jonsdotter nååjtemistie joejtehti. Gunill lij lahpelientsien Tomas Jonssonon åabpa jïh åehpies davvoje. Sijhti ålmine pruvredh, gie altese gâalmede maanan aehtjie, jïh hearram gihtji mejtie dam sijhti darjodh, men hearra nyöjhki jïh ov-geahpan sjïdtigan. Gunillen jïh hearran tsælloen mænngan, hearra skeamtjoeji jïh altese baernieh soptsestin idtji dan mænngan vorpesmehtieh. Dennie digkesne lij akte væhna, Hans Andersson Blix dehtie Medstugan luvhtie, giejnie govlehtallin mejtie Gunill mij joem utni darjodh gosse hearra skeamtjoeji jïh sealadi. Govleme lij Gunill saemide Medstugan dajvesne tjåårveme jïh faali jis Mårten Andersson meehti hearram davvodh edtji 2 daalh åadtjodh. (Skielta 2018). Jalhts ij naan tjaaleldh gaaltijh 1500-jaepiej åvtelen gâåvnesh ij dihte seamma goh ij naan saemieh guhkede aejkeste daennie dajvesne orreme. Arkeologijen mietie goerehtalleh Njaarken sijtesne jillie Jïemhtesne joe 1000-jaepieh Kr.m. vuesiehtieh

båatsoste daennie dajvesne Skilstugefjäll jealeme. (Ljungdahl 2007). Aerebe saemieh vijremistie, göölemistie j'ih tjöönghkemistie jieliejin.

Vykort "Lappkåta vid Middagsfjäll"

Lahtesh/Baakoeh buerkiestidh

Daaroen Avvittringen - staaten laantem jijtje aajhteri laanteste joekehtidh

Lantmäteriförrättning - gosse staate sijhti laantem jijtje aajhteri laanteste joekehtidh jñh orre spædtjoeht evtiedidh dellie laantide mietestin jñh goerehtallin jñh nænnoestin dejtie raastide.

Lappby/sameby - sijte, saemiensijte, båtsoesijte

Gosse voestes båtsoelaakem jaepien 1886 nænnoestin (Jiemhtesne 1889 nænnoesti) dellie dah skaehtievaerieh orrijin. Destie saemieh edtjin båtsojne barkedh sjjere sijtine (jaepestie 1971, saemiensijth). Akte sijte lea gåatomedajve gusnie saemieh lin ektesne bovtsigujmie, juridihken mietie goh ekonomije siebrie. (Thomasson 2002).

Skattefjäll- Skaehtievaerieh

Akte skaehtievaerieh lij dajve mejtie saemieh gåatoemasse nuhtjin Jiemhten leenesne. Leenesne Lappland dah skaehtievaerieh lin seamma goh lahpeskaehtievaerieh. Skaehtievaerieh skahtielæstojne gååvnesieh aareh 1600-jaepijste jñh åvtese (åvtelen jaepien 1645 Jiemhte jñh Herjedaelie Nöörjese govlesovvin). Saemieh, "skahtielahph", skahtiem meeksin, "lahpereahto", gosse aktem skaehtievaeriem edtjin nuhtjedh.

Renbetesfjäll/åretruntmark – gåatomevaerieh/gaajhkem jaepiem gåatoehtidh

Naemhtie dejtie ovmessie gåatomelaantide Jiemhten leenesne lahtesti, mejtie gaajhkem jaepiem gåatoemasse åadtjoeht nuhtjedh, men evtemes bovtsen dan gjjire-, giesie-, jñh tjaktjegåatomem vaarjelidh. Dah gåatomevaerieh leah dah båeries skaehtievaerieh mejtie joekehtamme, jñh mænngan åasteme jñh kråvnoeparhkh maam luhpiedamme. (Thomasson 2002).

Skaehtievaerieh Ååren såaknesne

Ååren såaknesne ij naan skahtielahph dejnie båeries jåartagærjine tjaalasovveme. Easkah 1777 jaepien jåartagærjesne akte skaehtievaerie tjaalasovveme, Blåskalsfjäll. Gosse staaten laantem jijtje aajhteri laanteste joekehtamme tjaalasovvi Blåskalsfjäll goh aajne gåatomevaerie Ååren såaknesne (Larsson 1979).

Lars Torkelsson, gie lahpereahtoem gåatomevaereste Blåskalsfjäll, jaepien 1851 gånkese Kungl. Maj:t klååki gosse laantem joekehtamme. Soptsesti idtjin saemieh nuepiem utnieh meatan årrodh raeriestidh gosse Ååresne jaepien 1841 tjåanghkenin jñh ij gænnah naan almetje desnie gjien lij luhpie saemiej åvteste soptsestidh. Torkelsson saakesti gåatomedajvh Ååren såaknesne gååvnesieh, mejtie saemieh jñh dej maadtoe dovletjistie nuhtjeme jalhts ij naan jåartagærjine tjaalasovveme. Læjhkan dah gåatomedajvh ij saemide luhpiedamme gosse laante joekehtovvi. Torkelsson aarvadalli saemieh tjuerieh sijden gåatomelaantem bååstede åadtjodh (Larsson 1979).

Enligt vad vid utredningen framkommit bär det vara klarlagt att lappar för renbete nyttjade marker som inte hade samband med någon lapppränta (något skattlagt fjäll). Det bör antas att i varje fall flertalet av de i överdirektör L.B. Falkmans reseberättelse år 1850 omnämnda lapparna i Åre socken (10 matlag om 46 personer och 3250 renar) nyttjade dylika marker. Exempel på sådana områden är Rensjölandets, Skalstugans, Medstugans och Gråsjöliens

område. Det har även utrönts att sådana områden mycket tidigt jämväl nyttjades av bofasta, Rensjölandets och Häggsjö avradsland av bönder samt Skalstugans, Medstugans och Stalltjärnsstugans områden av bofasta vid fjäll- eller färdstugor för vägfarande.Det framgår av samernas uttalande att de ansett sig nyttja renbete på kronans mark (Larsson 1973-75).

Aerebe eannan laante joekehtovvi dam dajvem Storlien jìh Skalstugan gaskem gåhtjoeji *kronoavradslaante**

* Kronoavradslaante lea laante mejtie staate eeki jìh maam bääntah leejin jìh mestie jaepeste meeksin seamma goh avrad.

Ij mij man nomme Skalstugufjäll skaehtievaerine dejnie jåartagærjine gaavnh. Læjhkan deejrin (vuartesjh boelhkem daagkoe bijjege) saemieh dajvem gåatoemasse nuhtjin jalhts ij naan vaerie misse skaehtiem gåatomen åvteste maakseme. (Larsson 1979).

Privaate aajhteri laante

Dan joekehtimmien mænngan vaeriedajve Storlien jìh Skalstugan gaskem privaate aajhteri laante sjìditi mearan staate dej Jiemhtevaeriej stööremes lehkine jìjtsasse aajhterinie vuartasjamme. Dellie gosse edtjin nænnoestidh gie laantem eekin jìh dam joekehtidh dellie Ååren såaknesne jaepine 1831 – 1840 stoere privaate aajhterh sjìditi gosse joekoen vedtiedihks lin. Utin dassije laante jìh naemhtie bääntide mahte bijjelen 4 500 tunnland (1 tunnland = ½ hektaare) joekedin man maaje akten vaeriegåetien eeke. Gosse bääntah jis dan mænngan laantem vijreme- jìh göölemestuaride doekin dah jis meehtin stoere areaalh ribledh. Gellien aejkien dah bigkemehearrah lin vaaroeh- jallh åesiemaennieh gièh moerevaaroejgumie åesiestin. (Thomasson 1986).

Åvtelen 1889

Åvtelen Skæhkere sijte jaepien 1889 sjìditi sih saemieh Nöörjen raasten gåabpatjahkh raedtine göökte bääntsoedajvine nuhtjeme, Skæhkerevaeriej jìh Skalstugufjäll. Våarhkøjne dah bääntsoealmetjh desnie gohtjesovvin"Skæckerfjällslapparna" jìh"Skalstugulapparna".

Joekehtimmie/doekeme

Jiemhten leenesne 1800-jaepiej gaskem eelkin laantem joekehtidh jìh doekedh. Saemide goerpedehti gosse stoere dajvh dejstie gåatomelaantijste laedtjen aajhteridie joekedin. Saemieh jis tjoerin bæjjese bijjivaeride dabpanidh gosse bööremes kraesielaantide dejtie bääntide jìh spædtjojde joekedin. Saemieh gånkese Kungl. Maj:t klååkin gosse dan jeenjem dej gåatomelaanteste vaalteme, jìh sijhtin sijjen aerebe laantereaktide bäästide utnedh. Daehtie girremistie prievie gånkeste jaepien 1841 bööti gusnie saemide dääjvohti gåatomelaantem vijriedidh. Dan seamma jaepien laake bööti gusnie laahpelientsie edtji saemide tjåanghkose gohtjedh gusnie laanten joekehtimmien rååresjidh. Men dellie daam joekehtimmien joe laakine nænnoestamme juktie ij lij nuepie dam jeatjahtehtedh. Staateste voejhkeli dåeriesmoeride loetedh gosse muvhth eekh åstedh mah naan jaepieh aerebe

privaate aajhteridie doekelgamme jih dejtie baahtose daajvoehtidh. Nemhtie dah Jiemhten baahtsoevaerieh sjiidtin. (Thomasson 1986).

Ååren saaknesne dam joekehtimmiem jaepine 1831-1840 nænnoestin, jih daesnie seamma goh jeatjene lehkesne saemide gaaje goerpe sjiidti. Saaknesne 10 saemien fuelhkieh gusnie 46 almetjh jih man lin 3 250 bovtsh ektesne. Gosse saemieh eah lin meatan dennie tjaaangkosne gusnie nænnoestin guktie laantem joekehtidh dihte daapmere barre baahtide golteli jih jaaartagærjide vuartasji. Joekehtimmesne nænnoesti uktsie spædtjoehtidj meatan årrodh dennie *Lappmarkens gräns*, desnie lin Skalstugan, Medstugan, Storrensön jih Gråsjölien. Joekehtimmesne spædtjoehtidj Skalstugan 24,584 tunnland åadtjoehtidj, gusnie 12,097 tunnland lij daaroen *lappmarksfjäll*, Medstugan 40,154 tunnland gusnie 15,771 tunnland *lappmarks* baahtsoevaerie, Storrensön 27,544 tunnland gusnie 4000 tunnland lij baahtsoevaerie jih Gråsjölien 48,192 tunnland gusnie 18,827 tunnland lij *lappmarksfjäll* (Larsson 1973-75). Nemhtie jeenjtem gaaatomelaanteste saemijste vaaltasovvi.

Överlantmätare Ludvig Falkman Ååresne jaepien 1850 minni sijihtie vaaaksjedidh guktie laanten joekehtimmiem tjirrehtamme. Dellie vihtesji idtjin saemieh dellie maehtieh sijjen reaktide vaarjelidh dannasinie joekehtimmiem gærhkosne gaskegiesiem voerkelin gosse saemieh dellie bovtsigujmie bijjene vaerine. Falkman aaj soptsesti saemieh aerebe stoere vaeriedajvh nuhtjeme men mahte gaajhkem dassin gosse laante joekehtovvi (Thomasson 1988). Falkman sijihtie jijihtie saemide raakedh gosse desnie lij gosse aarvadalli baahtode sjiidti gosse ij laake saemiej reaktide krööhkesti. Dannasinie Skalstugan gaaajkoe Nöörjen radtan vöölki, jih Slagavijhken rakte Skalsvattnen jillelen saemien fuelhkine/"*lappsamhälle*", gaavnesji mij Ååren saaknese govlesovvi. Överlantmätare Falkman saemide golteli gosse soptsestin man naake dejtie sjiidteme; guktie daeriesmoerh baahtose sjiere daelvege sjiidteme gosse spidjtjeburrieh dovne Nöörjesne jih Sveerjesne heerredoeveme, jih guktie spidjtjeburrieh dovne dej dah bovtsh jih biienj vöötjin jih spidjtjeburrijste billin seamma goh siejpeste. Seamman aejkien sijihtie överlantmätare edtjie sveerjen gankese soptsestidh dej daeriesmoeri bijje. Överlantmätare, iermesne saemiej sienteste jih daajvoehtie edtjie soptsestidh dej klääkemen (Överdirektören vid Landtmäteriet ämbetsresa 1850).

Mænngan 1889

Jaepeste 1889, gosse dihte voestes baahtsoelaake jaepeste 1886 Jiemhten leenesne daajri, jih lahpesijth (jaepeste 1971 saemiesijth) sjiidtin, dellie sveerjen raedtien Skæhkere- jih Skalstugufjell akten sijihtese aktanadti dan Skæhkeren saemiensijhtese (Kalls sameby). Dah saemieh nöörjesne gieht dajvem nuhtjeme jis Gaskelaanten- jih Skæhkeren lahpesijhtide (mænngan baahtsoesijth). Jih daan biejjien Færen baahtsoe sijihtie dihte Gaskelaanten baahtsoesijhtie.

Raaste gaptjelgi 1905

1800-jaepiej minngiegietjeste saemieh dennie Skalstuge dajvesne dejnie lahpefávhtaváarhkojne gáávnesieh. Dellie dáeriesmoerh bovtsi bijre mah raasten dan “miste” raedtesne gáatoehtin jallh privaate laantesne. Læjhkan jis ij lij luhpehts raastem gáatoehtidh destie gellien aejkien tsælloe sjidti.

Unijovngalhkoven ávtelen jaepien 1905 ij naan heaptoe raasten gáabpatjahkh raedtine gáatodh. Svienske saemiej reaktam gáatomelaantem Nöörjesne nuhtjedh sveerjen ríjhkebiejjie jìh nöörjen stoeredigkie gánka-öörnegisnie jaepien 1883 nænnoestamme. Dah svienske saemieh reaktam utnin fierhten jaepien raasten bijjelen bovtsigujmie juhtedh jìh dejtie dajvide nuhtjedh báeries právhkoste. Akte báatsoe-almetje gie altese fuelhkine sijhti bovtsigujmie dan raasten mubpien radtan juhtedh edtji jìjtje nommem jìh fuelhkiem hiejesijien leantsan bievnedh jìh aaj man stoere krievvine dahkoe báata juhtien.

Unijovngalhkovisnie jaepien 1905 Sveerje jìh Nöörje seamadin báatsoegáatomekonvensjovnen bijre maam dan mænngan jaapan 1917 guhkiemdi, jìh destie jis jaepien 1922 minngiegeatjan. Jaepeste 1923 dihte 1919 jaepien báatsoegáatomekonvensjovne juhtieji. 1905 konvensjovnesne Jiemhten saemieh reaktam dassin Nöörjesne suehpeden – skieredahken gáatoehtidh, jìh jaepeste 1907 idtjin luhpiem utnieh laantem nöörjesne naan aejkien nuhtjedh jis ij leah laanten aajhtere dísse luhpiem vadteme. Skæhkeren saemiesijtese mij aaj dam *jillie Skæhkeren* raedtiem nuhtjeme sagke náakebe dellie sjidti. Akten prievesne jaepien 1906 saemiesijten ávtehkasse, Jöns Johansson, lahpefávhta dovne ávtehkem jìh dejtie jeatjide saemide májhtajehti tjoerin dallah báástede Nöörjeste juhtedh jis ij leah laanten aajhtere dáajvoehtamme desnie áadtjoejin bovtside gáatoehtidh. Dah nöörjen áajvaladtjh eah leah vielie dejtie báeries raasten gáatoehtimmiem dáhkasjehtin jalhts edtji juhtedh jaapan 1923. Tjaalegh jìh kriepesjimmieh skaaraj ávteste maeksedh lahpefávhtaj, leeni áajvaladtji jìh reerenassi gaskemsh Oslose jìh Stuahkan juhtiejin (Thomasson 1988).

Lahpefávhta goerehtalli gosse saemieh soptsestin gusnie guktie raasten bijjelen provhkin juhtedh. Daniel Andersson dellie soptsesti Skalstugufjällesne jaepien 1842 reakadi. Soptsesti saemieh Skalstugufjällesne giesege provhkin dejnie jolle vaerine nöörjesne árrodh jìh daelvege váálese Lievengese juhtiejin. Díhte rihrehke lij báeries jìh altese eejhtegidie áehpies. Saemieh Skalstugesne aaj dejnie seamma juhtiemisnie meatan. Jon Elias Jakobsson soptsesti aehtjebe Jakob Jonsson, gie jaepien 1818 reakadi, noerhtelistie altese eejhtegigujmie báateme juhtien jìh Skalstugefjällese orrijamme. Men idtji lahpefávhta dejtie golteli jìh aarvadalli saemieh baepkiestin jeenjebem mísse jiermiem utnin.

De taga dagen som den kommer och äro från gammalt vanda att nästan i allt vika undan för sina bofasta grannar (Thomasson 2002).

Dan nöörjen lahpekommisjovnen mietie jaepeste 1889 dejnie Skaehkeren báatsoesijtesne lij *sannolikt att de svenska lapparna kan ha sökt över Riksgränsen med sina renar under så lång tid att gammal sedvana i så hänseende måste erkännas vara tillståde. Denna inströvning av*

svenska lappar och renar har föranlett att norska lappar har förträngts från trakterna kring riksgränsen till västligare ägor (Thomasson 1988).

Saemide dåeriesmoere sjidti gosse raaste gáatoemasse gaptjelgi jñh iemie gáatomelaanten tjirrh juhtieji. Jaepien 1914 lahpefávhta vihtesji dennie Skæhkarisnie ij naan iemie raasth gáávnesieh guktie aelhie bovtside desnie ryöjnesjidh. Barkoes sjidti jñh ij gáaredh krievviem gáatomevaeresne geehtedh, gâhkese tjaangin dej laedtiej dajvide. Gijren jñh tjaktjen saemieh dovne sijjen gâetide gáatomelaanten âlkolen privaate laantesne jñh ij lij dejtie nuepie bâatsoelaaken mietie barkedh. Jñh ij guktie gænnah laedtiejgumie meaktjalgin. Lahpefávhta dellie raeriesti aktem stoere laantedajvem byöroe gáatomelaantese lutniestidh jñh raastem Nöörjese giertestidh (Lappfogdens arkiv). Læjhkan ij Leah naan stoere laantedajve lutniestovvi. Men raaste giertine gaptjelgi. Gellien aejkien (1897-98, 1910 jñh 1922) leenestâvroe Jiemhtesne goerehti saemiej daarpojde gáatoemistie Nöörjesne. Minngemes 1919 jaepien bâatsoegáatomekonvensjovne dam bâeries gáatoehtimmiem raasten gáabpatjahkh raedtine nâhkehti. Barre akte unnebe dajve aajmojne sjidti gusnie bovtside meehtin raasten gáabpatjahkh raedtine gáatoehtidh dennie Noerhtetrönderlaagen fylhkesne Voernesene saemienstijtese. (Thomasson 1988). *Vidkommande jämtlandslapparna, vilkas renbetning i Norge saknat stöd i 1751 års kodicill, må dessa lappar med visst undantag ej vidare där beta sina renar* Lennart Berglöf tjeeli aktene gietegærjesne bâatsoegáatemekonvensjovnen nænnoestimmiej bijre jaepien 1919 (Berglöf 1923).

Dejtie saemide mah Sveerjesne tjaasovveme jñh bovtside dovne Nöörjen jñh Sveerjen raedtine gáatoehtamme tjoeperrimmie sjidti. Gallesh lin jeeluveburrine jñh jealamadtjh. Men dejnie unijovnengalhkuvinie gáatome gaertjiedi raasten dan svienske raadtan olles nöörjen âadrvladvatjigumie daarpesjh tsællodh. Gellie fuelhkieh guhkiem tjoeperrin dovne juvrigumie jñh lahpefávtaajgumie, men minngemes tjoerin skööpmedh gosse svienske âajvaladtjh nænnoestin tjoerin muvhtem krievveste leekedidh. Naaken dejstie saemijste Strâdaalan Skaehkeren saemiesijtese rakte raasten lihke orriji. Jieliemasse vijrin, göölin jñh naan dyjrh utnin. (Elnes).

Stoere ealoeh

Tjaaleldh biévneshe, dovne lahpefávhtavâarhkojne, væhnede saemieh Skalstugefjällesne lin jeeluveburrine. Vuesiehtimmien gaavhtan gosse gânka Carl XIV Johan bööti edtji geajnoem Carl-Johanvägen dan mietsken jaepien 1835 rñhpestidh dellie altesse sielskine Hansmyran lihke tjöödtjesti raakte raasten nöörjen raedtesne. Desnie gânka âadtjoeji daejredh juhtije saemieh låavthgâetieh jñh medtie 1800 tsiehkien stoere ealoem dan geajnoen noerhtelen utnin. (Fjellheim 1987). Dihte saemie Anders Kröyts lij dellie akte dejstie gie gânkese hâaloeji gosse geajnoe Karl-Johanvägen Skalstugan lihke jaepie 1835 rñhpesovvi. Dan mænngan

Anders fierhte jaapetje pensjovnem gånkan privaatekasseste åadtjoeji dan guhkien veasoeji.

Tsælløe bāantajgumie gāatomen bijre

1800/1900 tjuetie jaepiejåakosne jeenj kluhterh Medstugan/Mestun dajven bijre. Dah spædtjoej mah tseegelgin Medstugesne jih Skalstugesne jih dovne Liljevalchs jåartaburrieh soptseste sih jeenj kluhterh desnie orreme jih aaj sīrvh jih gaajhtsh mah vaerieraedtine jih plueviej mietie gāatoehtin. Jih gosse seamman aejkien aaj jeenj bovtsh desnie gāatoehtin tsælløeh dajven bijre sjīdti. Staarraslaajoej lij bāantide daerpies jis dan stoere buvviem edtjin utnedh. Staarrasuejniem tjaktjegiesien sleejin, staahkadin jih pluevide leehpin gossege jāvli åvtelen gosse laante galmeme suejnide hierkine jih slærrine veedtjin. Bovtsh jis gātjkoejin staarrasuejnieste gāatodh jih lahpefåvhtavårhkojne gellie biēvnesh gāåvnesieh tsælløej bijre bāatsoealmetji jih bāantaj gaskemsh staarrastaehkiej bijre.

Akten tjåanghkosne lahpefåvhtan jih bāantaj gaskemsh Ååren jih Sāakan sākne jaepien 1896 laante-aajhterh bagkehtin bovtsh dej suejniestaehkide eerjin. Digkiedin gie edtji laaroej jih gierti åvteste staehkiej bijre maeksedh, idtji lahpefåvhta vienht staaten diēdte dejtie maeksedh. Laante-aajhterh, aaj C.F. Liljevalch sæjjasadtje, vienhti saemieh aalkeme freksiedidh gosse bovtside ryōjnesjin mænngan bāatsoelaakem nænnoesti. Aaj jeehtin buerie maahteme årrodh jis nænnoestamme giēh dah saemieh daamtsreaktam dennie dajvesne edtjin utnedh. Saemieh dennie Skæhkeren saemiensijtesne, Skæhkarisnie, lin dah giēh goerpedehtin. Men jis dah daamtsreaktam Ååren sāknesne utnin jueresne lin. Daamtsreaktam desnie edtji barre dejtie saemide årrodh giēh Skalstugedajvesne årroejin, jih gusnie meehtin gaajhkene jaepesne årrodh. Daelie dah lin Nōörjesne giesege, jih ij man guhkede aejkeste dejtie vaeride Storlien jih Skalstugan gaskoeh giesiegāatoemasse nuhtjeme. Jih gosse eah dah naan gāatomevaerieh utnieh kanne dejtie meehtin dehtie dajveste raajedh juhtedh. Lissine daase dah kæhkeren saemieh byōroeh daelvege bovtside gāatoehtidh Anjan jih Kallsjön voenine. (Lappfogdens arkiv).

Sagke vierrebe sjīdti gosse rījhkeraaste jaepien 1905 gaptjelgi jih ij vielie luhpie bovtside Nōörjen raedtesne gāatoehtidh. Lahpefåvhtan soptsesistie jaepeste 1905 lāhka:

Svåra betesförhållanden under vintern. Lappbyn önskade att staten skulle köpa in Medstugan och Stalljärnsstugan "hvilkas marker voro högst behoflige för vinterlandens utbredning". I lappbyn bodde Jakob Laurentius Andersson med hushåll samt Lars Larsson med hushåll. Tillsammans hade de 780 renar. Samerna klagade över för höga avgifter för foderskador på böndernas hässjor. Problem med foderskador var återkommande. Bofasta och lappar kallade till sammanträde med lappfogden för att söka nå överenskommelse åsyftande skadegörelse på utestående höstackar och höhässjor. Årligt bidrag från lapparna

samt att de själva skulle låta inhägna hässjorna. 25-26/3 1911. Deltagande Per Andersson, Jakob Andersson, Torkel Persson, Jöns Johansson, Lars Larsson och fastighetsägarna, dock ej från Gråsjölien (Lappfogdens arkiv).

Daan biejjie båtsoe

Dehtie voestes båtsoelaakeste jaepeste 1889 Medstugan/Gaskelaante Skæhkeren saemiensijten gåatomedajve. Rijhkese dajve båtsoese vihkeles. Göökte jåhtadahkh mah rijhkese vihkeles dennie Gaskelaantesne; akte dehtie Storflon Luvlie Gaskelaantese jåhta jïh mubpie dehtie Jillie Gaskelaanteste jïh åarjese Rensjön vaartose. Bovtsh Gaskelaante flavvaskieh jïh desnie aaj tjåanghkenieh gosse juhtedh. Gaskelaante stoere dajve nöörjen raasteste jïh loksese mejtie dælviegåatoemasse nuhtjesåvva, hn evtemes jåvli åvtelen (sametinget.se).

MAGKERH MOJHTESH GAAVNIN 2018

Goerehtallemisnie dehtie pilotdajveste Gaskelaantesne joekoen buerie lij. Jalhts pilotdajve barre njieljie kvadratkilomeeterh stoere, njieljieluhkie kultuvremojhtesh vihtesjovvin. Dejtie mojhtesidie mejtie gaavnin lin:

Jan Persson dan låavthgåetien aernien lihke. Guvvie Malin Ståhl

- Aernieh, gusnie jeenjemes dejstie Leah låavthgåetien aernieh jïh muvthh jis soevedållijste dej gïedt-ævjiej lihke.

Aernie gusnie låavthgåetie tjåådtjeme. Aernie goh onne kraasijes belnie. Guvvie Ewa Ljungdahl.

- Gïedt-ævjiej

Gïedt-ævjie hårsosne. Guvvie Malin Ståhl.

- Boernh, Vårhkoeh, jeenjemes boernh.

Kroehkeldh krogke gusnie aaltoenmielhkiem daelvege boernedin. Guvvie Ewa Ljungdahl

- Gåetiesijjeh

Gåetiesijjie derhviægåeste. Guvvie Ewa Ljungdahl.

□ Giesiegaelmie

Daennie guvvesne dam aktem raedtiem giesiegaelmeste vååjnoe. Gaelmie dennie derhvien nuelesne jih ij Leah man gávva guvviedidh. Guvvie Malin Ståhl.

Daah mojhtesh vuesiehtieh daate båeries båtsoedajve jaepesne orreme. Dah boernh soptsestieh dajvem nuhtjeme tjaktjegiesien tjaktjen, dan tïjjen gosse aaltojde buhtjiejin. Dah gellie giedt-aevjieh sih aaj giesege nuhtjin, seamma goh dihte giesiegaelmie mejtie aktene vilhtesne gaavnin. Gåetieh, dovne låavth- jih derhviegåetine, sih jaepieboelhkine orreme. Men ij sån gaskedaelvien gosse daate lopmijs dajve. Gosse dan gellie giedt-aevjieh jih boernh daennie onne dajvesne vuesiehtieh saemieh daesnie stoere ealohne gåatoehtamme. Ij naan daejstie mojhtesistie vihtesjamme mehtie aejkeste juktie ij gåaredh jiehtedh gåessie nuhtjesovvin, men dejtie giedt-aevjijste sih gåarede vuejnedh mehtie aejkeste gosse vuartesje guktie desnie vosnjeme. Gosse barre båtsoe daam dajvem nuhtjeme jih mestie jeatjabistie dellie dah dovletje mojhtesh aaj aajmojne, mij ij man siejhme Jiemhten vaeriedajvine. Dellie aaj buerie orreme daam dajvem vielie arkeologijen mietie goerehtalledh.

REFERENSER—ÖVERSÄTT EJ

- Berglöf, L. 1923. *Om den rätt till renbetning i Norge som tillkommer lappar i Jämtlands och Västerbottens län samt Norrbottes län söder om Torneträsk. Handbok rörande bestämmelserna i renbeteskonventionen den 5 februari 1919 och därpå grundade svenska författningar.*
- Burman, F. *Anteckningar om Jämtland 1793–1803.*
- Elnes, H. *Strådalslappene. I Vera kirke—fjellbygdas midtpunkt i 100 år.*
- Fjellheim, S. 1987. *Sörsamiske kulturminner. Faeren, Meråker, Verdal, Stjørdal, Levanger. Saemien Sijte.*
- Hagström, J. O. 1751. *Jemtlands oeconoiska beskrifning efter kännning, Iakttagen på en resa om sommaren 1749.*
- Järnfeldt—Carlsson, M. 1988. *Landskap, jaktvillor och kurhotell. Arkitektur och turism i Västjämtland 1880–1915. Umeå.*
- Karta över Mestugenybyggets inägor vid skatteläggning 1796. Lantmäteriet.
- Larsson, V. 1973–75. *Renbetestrakter, avradsland, kronoallmänningar, kronofisken, nybyggen och fäbodetrakter samt avvittring och skatteläggning inom Åre socken i Jämtlands län. Utredning verkställd åren 1973–1975 av Valfrid Larsson, f.d. överlantmätare.*
- Larsson, V. 1979. *Samernas helårsmarker i Jämtlands och Kopparbergs län. Länsstyrelsen i Jämtlands län.*
- Lappfogdens arkiv. Landsarkivet Östersund.
- Ljungdahl, E. 2007. *Njaarke—renskötsel i tre årtusenden. Gaaltije.*
- Sametinget.se. Kalls sameby.
- Skielta, A. 2017. Artikel om Gunhild Jonsdotter.
- Strådalsamene. Helgådalsnytt argang 1980.*
- Thomasson, L. Om samer i Åre. En översikt och några reflektioner. I *Gammalt och nytt i Åre socken 1985–1986.*
- Thomasson, L. 1988. Jämtlandssamerna och den tidigare ”gränsbetningen” i Norge. I *Åarjel saemich. Samer i sør. Årsbok 3 1988.*
- Thomasson, L. 2002. *Ur Jämtlandssamernas nutidshistoria—en mer än hundraårig kulturkamp. Gaaltije.*
- Wiklund, K.B. 1928. Hur länge har det funnits lappar i Jämtland och Härjedalen? *Fornvårdaren III 1928.*
- Zachrisson, I. (red). 1997. *Möten i gränsland. Samer och germaner i mellanskandinavien.*
- Överdirektören vid Landtmäteriet ämbetsresa 1850. *Underdånig berättelse om en af över direktören vid Landtmäteriet genom Rikets norra del och Gotland.*

LÆSSEDS

GASKELAANTE 2018-07-30

Gaajkhk mojhatesh dan GASKELAANTEN sâekieboeltine.

1. Giedt-aevejie

X 7046209

Y 1328018

775 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Giedt-aevejie jolle deavesne. 70 m diam. bijre.

Sjïere sjædtoejgumie, kraasijes jïh jeenjeh sjædtoeh. Sâekien vesjnijeh jïh sïerkestahkh.

2. Boerne

X 7046162

Y 1328036

Boerne seamma deavesne goh nr. 1, naan meeterh giedth-aevejien jillelen.

0,80 x 0,70 m, N-S. 0,4 m giengele. Mueltietsagkesem boernen bijre veele vâájnoe, 0,02 – 0,03 m gamte, 0,05 m jolle. Sâekieh giedt-aejjesne sjidtieh.

3. Aernie

X 7046164

Y 1328030

Aernie eevre giedt-aevejien nr. 1 lïhke.

0,7 x 0,8 m, noerhtejillie – âarjelluvlie. Ij man aelhie aernien raedtiem vuejnedh. Aerniegierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Sjïere sjædtoejgumie, kraesieh jïh sjædtoeh. Tjïrrh jïh gohtjh gaavni gosse herriehkinie giëhtjedi.

4. Aernie

X 7046311

Y 1327734

739 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Aernie deavesne jïh gusnie sân giedt-aevejie, 40 m dan luvlelen. Ij man aelhie aernien raedtiem vuejnedh, aerniegierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Sjïere sjædtoejgumie, kraesieh jïh sjædtoeh. Tjïrrh jïh gohtjh gaavni gosse herriehkinie giëhtjedi.

5. Giedt-aevejie

X 7046288

Y 1327629

731 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Giedt-aevejie vilhties deavesne jïh vâålese dam njoejem gaajhkide raedtide. 60 m diam, jorpe. Sjïere sjædtoejgumie, kraesieh jïh sjædtoeh. Vesjnjieboelte, sïerkestahkh jïh gasngesh jïh aajnes lehkesne naan bâeries sâekieh.

6. Vâarhkoe/vuarhka

X 7046351

Y 1327546

721 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Vâarhkoe vilhtesne, jallese. Stoere gierkiehealla, 1,5 x 1 m, 0,2 m, naan unnebh gierkiej nelnie gâabpatjahkh bielene. Dej gierkiej gaskemsh, 1 m jolle haevtie. Vâarhkoe sân eatnemen mietie, men muvth dejstie gierkijste

mah bÿjre Leah tseegkeldihkie. Våarhkoen tjÿrrh Johke galka. Gosse våarhkoe dej giedth-ævjiej, ærniej jÿh boerni lÿhke sih våarhkoem beapmojde nuhtjeme mejtie daerpiess galmes årrodh.

7. Aernie

X 7045237

Y 1324433

695 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Aernie deavan åarjelraedtesne. Mahte 0,7 m X 0,8 m, ij man ælhkie ærnien raedtiem vuejnedh juktie ærniegierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Sjÿere sjædtoejgumie, kraesieh jÿh sjædtoeh. Jissehts gyhpenje gohtjeste gaavni gosse herriehkinie gÿehtjedi.

8. Boerne

X 7045149

Y 1324401

705 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Boerne akten jolle deavan jillieraedtesne. 1,5 x 1,4 m, 0,6 m giengele. Mueltietsagkese mij ij man ælhkie vuejnedh, åarjelluvlie raedtesne bööremes vuajna. Boernen gaskoeh akte såkie.

9. Giedt-ævjie

X 7045098

Y 1324357

702 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Giedt-ævjie mahte 70 m diam. Dejnien seamma deavesne goh nr. 8. Kraesie - jÿh sjædtoehagke, naan gasngesh jÿh såkieh dejnie gÿedt-ævjien raedtine.

10. Aernie

X 7045111

Y 1324356

701 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Aernie aktene deavan raedtesne. 0,6 x 0,7 m, ij man ælhkie ærnien raedtiem vuejnedh. Aerniegierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Sjÿere sjædtoejgumie, kraesieh jÿh sjædtoeh. Tjÿrrh jÿh gohtj gaavni gosse herriehkinie gÿehtjedi.

11. Aernie

X 7045111

Y 1324363

699 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Aernie seamma deavesne goh nr. 10. 0,7 x 0,6 noerhte - åarjel. Aerniegierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Sjÿere sjædtoejgumie, kraesieh jÿh sjædtoeh. Tjÿrrh jÿh gohtj gaavni gosse herriehkinie gÿehtjedi.

12. Aernie

X 7045243

Y 1324629

694 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Aernie deavesne. 0,8 x 0,6 m, noerhteluvlie - åarjeljillie. Aerniegierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Sjÿere sjædtoejgumie, kraesieh jÿh sjædtoeh. Tjÿrrh jÿh gohtj gaavni gosse herriehkinie gÿehtjedi.

13. Boerne

X 7045278

Y 1324614

689 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

1,4 x 0,7 m, 0,4 m giengele, noerhte - jaarjel. Boerne vilhties deavesne, noerhtese.

14. Giedt-aevejie

X 7045268

Y 1324629

70 m diam. Vilhties deavesne noerhtese. Kraesieh, sjædtoeh j'ih vesjnijeh.

15. Aernie

X 7045281

Y 1324645

691 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

1 x 0,8 m, noerhte - jaarjel. Aerniegierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Aernesne kraasijes j'ih sjædtoeh. Tj'irrh j'ih gohtjh gaavni gosse herriehkinie giehtjedi.

16. Boerne

X 7045475

Y 1324851

680 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

0,8 x 0,6 m jaarjel - noerhte, 0,4 m giengele. Boerne deavesne jaarjelluvlie raedtesne.

Jeatjah

Göökte buhtjemenjuanah Säälejevresne.

GASKELAANTE 2018-09-18

1. Gåetiesijjie

X 7046308

Y 1325123

655 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

6 x 5,5 m luvlie – jillie, kåava lãvlese, 3,5 x 3 m. Mueltietsagkese gåetiesijjien bijre, mahte 1 m gamte j'ih 0,1 m jolle. Aernie gaskoeh, luvlie - jillie, gierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Tj'irrh j'ih gohtjh.

2. Gåetiesijjie

X 7046312

Y 1325122

648 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

5,5 m diam. Dan bijre vulehks mueltietsagkese mij jallan vãåjnoe. Aernie gaskoeh, luvlie - jillie, gierkieh derhvien nuelesne men sondine damta. Tj'irrh j'ih gohtjh j'ih kraasijes.

3. Gåetiesijjie

X 7046308

Y 1325140

648 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

5,5 m diam. Dan bijre vulehks mueltietsagkese mij jallan vãåjnoe. Aernie gaskoeh, luvlie - jillie, gierkieh derhvien nuelesne men sondine damta. Tj'irrh j'ih gohtjh j'ih kraasijes.

4. Giedt-aevjie

X 7046321

Y 1325128

654 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

80 x 100 m. Gejhkie vilhties deavesne, jallese. Sâekien vesjnjieh jîh stuerebh sâekieh.

5. Aernie

X 7046410

Y 1325126

646 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

0,7 x 0,6 m, luvlie - jillie. Gierkieh derhvien nuelesne men dejtie sondine damta. Tjîrrh jîh gohtjh jîh kraasijes jîh akte gasngese.

6. Giedt-aevjie

X 7046421

Y 1325153

100 m diam. Vuelehks deavesne, mij akten pluavan dagkoe lihke jâhta. Sâekien vesjnjieh.

7. Giedt-aevjie

X 7046452

Y 1325190

645 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

60 m diam. Jolle deavesne, aernie dan giedt-aevjien âarjel raedtesne.

8. Boerne?

X 7046424

Y 1325284

639 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Kroehkeldh krogke onne deavan raedtesne. Sâan akte boerne. 1 x 0,3 m, 0,4 m giengele. 1 m dan jillelen akte vielie krogke, men sagke unnebe jîh ij Leah vihtie mejtie kroehkeldh.

9. Giesiegaelmie

X 7046406

Y 1325521

670 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

Kroehkeldh krogke vilhties deavesne âarjel-luvlie. 3,5 x 1-1,2 m, 0,5 m giengele. Krogken lihke jîh krogkesne smaave gasngesh jîh sâekien vesjnjieh. Aktene deavesne gusnie almetjh orreme, men ij naan jeatjah mojhtesh dennie seamma deavesne.

10. Giedt-aevjie

X 7046333

Y 1325439

668 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

70 m diam. Jorpe deavesne, praarenjoeje lāvlese.

11. Gâetiesijjie

X 7046330

Y 1325427

667 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

5 m diam. Mueltietsagkese mij ij dan veele vâåjnoe. Aernie gaskoeh, gierkieh derhvien nuelesne men dejtje sondine damta. Tjïrrh jïh gohtjh jïh kraasijes. Giedt-aevjien nr. 11 raedtesne.

12. Boerne

X 7046277

Y 1325305

656 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

1,2 x 1 m, 0,7 m gïengele. Noerhte - åarjel. Mueltietsagkese mij ij dan veele vâåjnoe. Krogken lihke plïehtje gierkie. Deavan jillie raedtesne.

13. Gåetiesijjie

X 7046257

Y 1325244

654 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

5 x 4,5 m, klodtje låvlese. Mueltietsagkese mij ij dan veele vâåjnoe. Aernie gaskoeh, gierkieh derhvien nuelesne men dejtje sondine damta. Tjïrrh jïh gohtjh jïh gaarhtijes rööpses mueltie jïh kraasijes.

14. Boerne

X 7046278

Y 1325114

651 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

1,2 x 0,7 m, 0,7 m gïengele. Mueltietsagkese dan bijre. Betnesne jïh raedtine plïehtje gierkieh.

15. Giedt-aevjie

X 7046239

Y 1325130

650 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

80 m diam. Vilhties deavesne jallese. Såekien vesjnjieh.

16. Giedt-aevjie/giedtiesijjie

X 7046182

Y 1325145

651 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

80 m diam. Vilhties deavesne jallese. Såekien vesjnjieh.

17. Giedt-aevjie/giedtiesijjie

X 7046047

Y 1325101

649 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

80 m diam. Vilhties deavesne jallese. Såekien vesjnjieh.

18. Gåetiesijjie

X 7045872

Y 1325132

650 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

6,5 x 5 m, luvlie - jillie. Mueltietsagkese dan bijre, mahte 1 m gamte jïh 0,3 m jolle. Aernie gaskoeh, 1,2 x 1 m, gierkieh vâåjniedieh.

18. Giedt-aevjie

X 7045756

Y 1325085

655 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

70 m diam. Vilhties deavesne, noerhtese. Sâekien vesjnjieh.

19. Boerne

X 7045598

Y 1325016

659 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

1 x 0,6 m, 0,35 m giengele. Mueltietsagkese dan bijre. Betnesne jîh raedtine pliehtje gierkieh.

20. Boerne

X 7045580

Y 1325069

658 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

1 x 0,7 m, 0,5 m giengele. Mueltietsagkese dan bijre. Boernesne pliehtje gierkie vååjnoe, gellie pliehtje gierkieh dejnie raedtine.

21. Gööthsijjie

X 7045554

Y 1325053

665 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

5 x 4,5 m, jillie – luvlie. Mueltietsagkese mij ij dan veele vååjnoe. Aernie gaskoeh, gierkieh derhvien nuelesne men sondine damta. Tjîrrh jîh gohtjh jîh kraasijes.

22. Giedt-aevjie

X 7045559

Y 1325130

662 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

100 m diam. Vilhties deavesne, loksese. Sâekien vesjnjieh.

23. Giedt-aevjie/giedtiesijjie

X 7045599

Y 1325155

669 mmb (meeterh mearoen bijjelen)

70 m diam. Vilhties deavesne, noerhteluvlie. Sâekien vesjnjieh.

Med stöd från Länsstyrelsen Jämtlands län

Länsstyrelsen
Jämtlands län